

**Inneholder forretningshemmeligheter**

Konkurransetilsynet  
Postboks 439 Sentrum  
5805 Bergen

Sendes via e-post: [post@konkurransetilsynet.no](mailto:post@konkurransetilsynet.no)

Vår referanse: 9618438/1  
Ansvarlig advokat: Eivind Vesterkjær

Oslo, 11. april 2016

**MELDING AV FORETAKSSAMMENSLUTNING: KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE AS / DEN FINSKE STAT / PATRIA OYJ****1 MELDERE****1.1 Kongsberg Defence & Aerospace**

Navn: Kongsberg Defence & Aerospace AS  
Adresse: Kirkegårdsveien 45, 3616 Kongsberg  
Org.nr: 978 614 582

Kontaktperson: Advokatfirmaet Thommessen AS  
Advokat Eivind Vesterkjær  
E-post: [eve@thommessen.no](mailto:eve@thommessen.no)  
Telefon: 23 11 11 23 / 90 96 68 43

Advokatfullmektig Miriam Eriksen  
E-post: [mer@thommessen.no](mailto:mer@thommessen.no)  
Telefon 23 11 10 17 / 45 69 09 10

**1.2 Den finske stat, representert av eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor**

Navn: Suomen tasavalta (Republikken Finland)  
Adresse: Fabianinkatu 31 D, 3rd floor, Helsinki, Government, Finland

**ADVOKATFIRMAET  
THOMMESSEN AS**

Foretaksregisteret  
NO 957 423 248 MVA  
[thommessen.no](http://thommessen.no)

OSLO  
Haakon VII's gate 10  
Postboks 1484 Vika  
NO-0116 Oslo  
T +47 23 11 11 11  
F +47 23 11 10 10

BERGEN  
Vestre Strømkaien 7  
Postboks 43 Nygårdstangen  
NO-5838 Bergen  
T +47 55 30 61 00  
F +47 55 30 61 01

LONDON  
Paternoster House, 2nd floor  
65 St Paul's Churchyard  
GB-London EC4M 8AB  
T +44 207 920 3090  
F +44 207 920 3099

Kontaktperson: Advokatfirmaet Thommessen AS  
Advokat Eivind Vesterkjær  
E-post: [eve@thommessen.no](mailto:eve@thommessen.no)  
Telefon: 23 11 11 23 / 90 96 68 43

Advokatfullmektig Miriam Eriksen  
E-post: [mer@thommessen.no](mailto:mer@thommessen.no)  
Telefon 23 11 10 17 / 45 69 09 10

## 2 ØVRIGE INVOLVERTE FORETAK

### 2.1 Patria Oyj

Navn: Patria Oyj  
Adresse: Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki, Finland  
Org.nr: 2334159-6

## 3 BESKRIVELSE AV FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

Ved den meldte transaksjonen vil Kongsberg Defence and Aearospace AS ("KDA/Kjøper"), et heleid datterselskap av Kongsberg Gruppen ASA ("Kongsberg Gruppen") erverve felles kontroll i Patria Oyj ("Patria"/"Målselskapet"). Patria er før transaksjonen enekontrollert av den finske stat representert av eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor ("den finske stat"/"Selger"). Etter transaksjonen vil Patria være felleskontrollert av den finske stat og KDA, som vil eie henholdsvis 50,1 og 49,9 % av aksjene i selskapet. Etableringen av felles kontroll i Patria ("Transaksjonen") gjennomføres i henhold til en transaksjonsavtale inngått mellom partene 17. mars 2016 ("Transaksjonsavtalen") og inntatt som bilag 1 til denne meldingen.

Den finske stat, KDA og Patria vil som et ledd i Transaksjonen inngå en aksjonæravtale. Etter aksjonæravtalen skal Patrias styre etter gjennomføring av Transaksjonen bestå av seks medlemmer, herunder styrets leder. [REDAKERT]

[REDAKERT]

Følgelig har begge aksjonærene felles kontroll i målselskapet.

Patria vil etter transaksjonen fortsatt være et selvstendig foretak og uavhengig av sine eiere. Den felles kontroll som etableres gjennom Transaksjonen er varig. Patria vil dermed etter gjennomføring av Transaksjonen være et fullfunksjons fellesforetak under den finske stat og

Kongsberg Gruppens felles kontroll. Transaksjonen innebærer dermed en foretakssammenslutning i relasjon til konkurranseloven § 17.

Foretakssammenslutningen er meldepliktig etter konkurranseloven § 18 ettersom de involverte foretakene har en samlet årlig omsetning på mer enn 1 milliard kroner, og den årlige omsetningen til minst to av de involverte foretakene overstiger 100 millioner kroner.

Transaksjonen er et ledd i den pågående konsolideringen i forsvarsindustrien. Ervervet vil styrke Patria og Kongsberg Gruppens nordiske og internasjonale posisjon. Kongsberg Gruppen og Patria har både komplementære og verdensledende produkter så vel som geografiske nøkkelområder som forsterker hverandre.

Gjennomføringen av transaksjonen er planlagt i andre kvartal av 2016, og er betinget vanlige betingelser som godkjenning fra relevante myndigheter.

Det er ingen avtaler eller forretningsforhold mellom den finske stat og målselskapet som sådan. Målselskapet tilbyr imidlertid tjenester til det finske forsvaret og andre myndigheter i Finland. Kongsberg Gruppen og dets datterselskaper har forretningsmessige avtaler med, og forretningsmessige relasjoner til målselskapet før oppkjøpet. Dette vil også være tilfelle etter gjennomføringen av Transaksjonen, ettersom både Kongsberg Gruppen og målselskapet vil kunne være hverandres kunder eller samarbeide.

#### **4 BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAKENE OG FORETAK I SAMME KONSERN**

##### **4.1 Kongsberg Defence & Aerospace AS (Kjøper)**

###### *4.1.1 Innledning*

KDA er et heleid datterselskap av Kongsberg Gruppen, som har hovedkontor i Kongsberg og er notert på Oslo Børs. Kongsberg Gruppen er et internasjonalt teknologikonsern som leverer pålitelige og avanserte teknologiske løsninger til sivile og militære formål. Virksomheten i Kongsberg Gruppen utøves gjennom fire forretningsområder: Kongsberg Maritime, Kongsberg Oil & Gas Technologies, Kongsberg Defence Systems and Kongsberg Protech Systems.

For en nærmere beskrivelse av Kongsberg Gruppens organisatoriske struktur, virksomhetsområder og datterselskaper, viser vi til konsernets årsrapport for 2015, som følger vedlagt som bilag 2.

Kongsberg Gruppen hadde i 2015 driftsinntekter på ca. NOK 17 milliarder.

I Norge er Kongsberg Gruppen og dets datterselskaper medlem av blant annet Norsk Industri (NHO) og Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening.

Nedenfor følger en kortfattet oppsummering av virksomheten i Kongsberg Gruppen. Ytterligere informasjon om Kongsberg Gruppen finnes på [www.kongsberg.com](http://www.kongsberg.com). De aktiviteter som er relevante i forhold til den meldte foretakssammenslutningen vil bli nærmere beskrevet i meldingens punkt 6 nedenfor i forbindelse med presentasjonen av relevante markeder.

#### 4.1.2 Kongsberg Maritime

Kongsberg Maritime leverer systemer for dynamisk posisjonering og navigasjon, marine automasjon, sikkerhetsledelse, lastehåndtering, Subsea undersøkelser og konstruksjon, maritim simulering og opplæring, og satellitt posisjonering. Kongsberg Maritimes løsninger forbedrer effektivitet og sikkerhet gjennom hele det teknologiske maritime spekteret. I tillegg tilbyr Kongsberg Maritime ingeniørtjenester innen skipsbygging og produksjonssektor.

#### 4.1.3 Kongsberg Oil & Gas Technologies

Kongsberg Oil & Gas Technologies betjener olje- og gassindustrien som en utvikler av løsninger med høy ytelse for teknologiske løsninger for boreoperasjoner, produksjon og undervannsmiljøet. Kongsberg Oil & Gas Technologies optimaliserer olje- og gassvirksomheten gjennom subseaprojektering og teknologiutvikling, datahåndtering, stimulering og integrasjon. I tillegg tilbyr Kongsberg Oil & Gas Technologies analyseverktøy og konsulenttjenester.

#### 4.1.4 Kongsberg Defence Systems

Kongsberg Defence Systems (herunder Kongsberg Defence & Aerospace AS) leverer forsvars- og romfartsrelaterte systemer. Porteføljen omfatter produkter og systemer for kommando og kontroll, våpenstyring og overvåking, kommunikasjonsløsninger og missiler.

Kongsberg Defence Systems produserer også avanserte kompositt- og mekaniske produkter for fly- og helikoptermarkedet.

#### 4.1.5 Kongsberg Protech Systems

Kongsberg Protech Systems er en leverandør av avanserte fjernstyrte våpenstasjoner og høyteknologiske systemer for økt situasjonsforståelse og beskyttelse av personell og gjenstander i høyrisikoområder.

### 4.2 Den finske stat, eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor (Selger)

Den finske stat utøver sitt eierskap i statlig eide foretak gjennom eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor, Solidium Oy (et aksjeselskap hvor staten eier 100 % av aksjene) og enkeltdepartementer som har ansvar for eierskapsstyring av visse selskaper. Den finske stat koordinerer ikke de forretningsmessige avgjørelsene som blir tatt i de ulike selskapene som staten eier.

Informasjon om eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor finnes på: <http://vnk.fi/en/government-ownership-steering>.

En oversikt over investeringene finnes på <http://vnk.fi/en/companies>.

### 4.3 Patria Oyj

#### 4.3.1 Om selskapet

Patria er eid av den finske stat gjennom eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor, og er Finlands ledende forsvarsleverandør.

Patria leverer (i) pansrede kjøretøy med hjul, bombekastere (mortar systems) og ammunisjon, (ii) supporttjenester for fly og helikoptre, samt opplæring av piloter, (iii) vedlikeholdstjenester for det finske forsvaret, og (iv) utvikling og integrering av systemer for kommando og kontroll, situasjonsforståelse og supporttjenester.



Patria har om lag 2800 ansatte og omsatte for ca. [REDACTED] i 2015.

For en nærmere beskrivelse av Patrias organisatoriske struktur, virksomhetsområder og datterselskaper, viser vi til konsernets årsrapport for 2015, som følger vedlagt som bilag 4.

Ytterligere informasjon om Patria finnes på [www.patria.fi](http://www.patria.fi). De aktiviteter som er relevante i forhold til den meldte foretakssammenslutningen vil bli nærmere beskrevet i meldingens punkt 6 nedenfor i forbindelse med presentasjonen av relevante markeder.

Patria har en eierandel på 50 % i to fellesforetak, Patria Hägglunds Oy og Nammo AS ("Nammo"). Disse to selskapene er nærmere beskrevet nedenfor.

#### 4.3.2 Patria Hägglunds Oy

PH er et datterselskap av Patria og BAE Systems Hägglunds fra Sverige (tidligere navn Land Systems Hägglunds). Patria Hägglunds er hjemmehørende i Tampere, Finland. Patria Hägglunds har ingen egen produksjonsvirksomhet, men eier produktrettighetene til AMOS® (Advanced Mortar System), en ny generasjons dobbel barrel bakladet 120mm mortarturret, som er designet for montering på et bredt utvalg av hjul og beltevogner og også på raske kampbåter.

For nærmere informasjon om Patria Hägglunds viser vi til [www.patria.hagglunds.fi](http://www.patria.hagglunds.fi).

#### 4.3.3 Nammo AS

Nammo AS eies av Patria og den norske stat ved Nærings og fiskeridepartementet, som hver eier 50 % av aksjene. Nammo AS utvikler og produserer høyteknologiske produkter innen ammunisjon og rakettmotorer for militære og sivile formål. Videre har selskapet en teknologidrevet fly- og forsvarsavdeling som spesialiserer seg på løsninger til forsvars- og romfartsindustrien. Produktporteføljen til Nammo AS består av skulderholdte våpensystemer, ammunisjon til sivile og militære formål, rakettmotorer for militære og romvirksomhet, og miljøvennlige demilitariseringstjenester. Nammo omsatte i 2015 for ca. NOK 3,8 milliarder.

Nammo AS kan potensielt være en konkurrent til Kongsberg Gruppen og Patria, men det er i dag ikke overlappende mellom aktivitetene til de nevnte partene.

For nærmere informasjon om Nammo viser vi til [www.nammo.com](http://www.nammo.com).

## 5 OMSETNING OG DRIFTSRESULTAT I NORGE SISTE REGNSKAPSÅR

	Navn	Omsetning i Norge 2015	Driftsresultat i Norge 2015 <sup>1</sup>
<b>Melder:</b>	<b>Kongsberg Gruppen</b>	[REDACTED]	Ikke tilgjengelig
<b>Melder:</b>	<b>Den finske stat</b>	Ikke relevant <sup>2</sup>	Ikke relevant
<b>Målselskap:</b>	<b>Patria<sup>3</sup></b>	[REDACTED]	Ikke tilgjengelig

<sup>1</sup> Ingen av de involverte foretakene bokfører driftsresultat separat for omsetning i Norge.

<sup>2</sup> Den finske stat koordinerer ikke beslutningene i de selskaper som staten eier, se punkt 4.2.

<sup>3</sup> Den oppgitte omsetning for Patria inkluderer 50 % av omsetningen i Patria Hägglunds Oy og Nammo hvor Patria utøver felles kontroll.

## 6 RELEVANTE PRODUKTMARKEDER

### 6.1 Innledning

Partene anfører at den planlagte sammenslutningen ikke vil føre til en vesentlig begrensning av konkurransen på noe marked. De eneste konkurranserettslig relevante berøringspunktene mellom Kongsberg Gruppen og Patria er i forsvarssektoren. Kongsberg Gruppen og Patria er begge aktive innen leveranser til forsvarsindustrien, men deres virksomheter er i hovedsak komplementære og det er bare noen få virksomhetsområder der begge er aktive.

Partenes relevante virksomhet innen forsvarssektoren vil bli beskrevet i detalj nedenfor som ledd i avgrensningen av de relevante markedene i saken. Som det vil fremgå, har Patria fokus på markedet for *stridsvogner* (armored combat vehicles, "ACVs") hvor Kongsberg ikke har virksomhet. Kongsbergs fokus er på markedet for *våpensystemer* for ACV'er, hvor Patria bare har begrenset aktivitet. Selv i forretningsområdene der begge parter er aktive, er deres respektive fokus på ulike produktmarkeder.

### 6.2 Panservogner (armored combat vehicles, ACVs)

En ACV er et selvgående kampfartøy med pansret beskyttelse, stor rekkevidde og er vanligvis utstyrt med våpen.

Europakommisjonen har vurdert at ACV'er kan segmenteres etter vekt, som resulterer i fem forskjellige underkategorier:<sup>4</sup> (i) stridsvogner (main battle tank "MBT"), (ii) hjulgående (medium weight wheeled "MWAV") og beltegående ("MTAV"), (iii) lette ("LWAV"), (iv) alle terrengkjøretøy ("ATV") og (v) halvmilitære og interne sikkerhetskjøretøy. Kommisjonen har også vurdert at ACV'er kan segmenteres basert etter forskjeller i funksjonalitet mellom de ulike ACV'er, og nevner spesielt pansret personellkjøretøy (Infantry Fighting Vehicle, "IFV") som et sub-segment. IFV er ikke bare utformet for å transportere tropper i kamp, som de andre middels-vekt ACV'er, men også til å engasjeres i kamp, og opererer i høy hastighet sammen med MBT'er, som gir tropper solid beskyttelse og ildkraft. IFV'er kan videre deles inn i hjulgående (wheeled) IFV'er og beltegående (tracked) IFV'er.

Patria produserer og selger ACV'er, mer presist hjulgående IFV (modell "AMV" og modell "AMVXP"). AMV kan utstyres med en rekke forskjellige våpensystemer, fra 7,62 mm maskingevær til en 105/120mm kanon eller 120mm bombekaster.

Patrias AMV er tilgjengelig i tre forskjellige modeller:

- "Basic AMV" er plattform for følgende varianter: armored personnel carrier ("APC"), infantry fighting vehicle ("IFV"), kommando kjøretøy, ambulanse, rekognoseringskjøretøy, anti-tank guided missile vehicle ("ATGM"), armored repair and recovery vehicle ("ARV"), og 120 mm Patria Nemo bombekastersystem.
- "High Roof" gir ekstra plass i den bakre delen av kjøretøyet (34 cm høyere enn grunnmodellen), noe som er ideelt dersom kjøretøyet brukes som kommandokjøretøy, C4I, ambulanse eller som verkstedskjøretøy.

<sup>4</sup> Case COMP/M.3418 – General Dynamics/Alvis.

- "Heavy Weapon Platform" er optimalisert til å bære store kaliber våpensystemer slik som 120 mm AMOS mortar system eller 105/120 mm kanon ("MGS").

En rekke andre leverandører tilbyr ACV både på verdensbasis og i EØS. Disse inkluderer blant annet General Dynamics' Pandur (wheeled IFV) og Piranha (wheeled IFV), franske VBCI (Nexter, tidligere kjent som GIAT) (wheeled IFV), italienske Centauro 8x8 (Consorzio Iveco Fiat – Oto Melara) (wheeled IFV), nederlandske / tyske Artec's Boxer (wheeled IFV), General Dynamic's Pizzaro and Ulan IFV (tracked IFV), Alvis Warrior (tracked IFV) og CV90 (tracked IFV), Krauss-Maffei og Theinmetall Puma (tracked IFV), Otocar (tracked and wheeled IFVs), Terrex (wheeled IFV) og flere andre asiatiske konkurrenter.

Kongsberg Gruppen verken selger eller produserer ACV'er. Det er derfor ikke noe overlapp mellom partene innenfor dette produktmarkedet, uansett markedsavgrensning.

#### Markedsandeler - Armored Combat Vehicles (ACV'er)

Selskap	Globalt	EØS	Norge
Kongsberg	0	0	0
Patria			

#### Markedsandeler - Infantry Fighting Vehicles (IFV'er)

Selskap	Globalt	EØS	Norge
Kongsberg	0	0	0
Patria			

#### Markedsandeler- Hjulgående Infantry Fighting Vehicles

Selskap	Globalt	EØS	Norge
Kongsberg	0	0	0
Patria			

### 6.3 Våpensystemer for montering på ACV'er

#### 6.3.1 Innledning og oversikt

Våpensystemer som kan integreres i ACV'er består av en rekke systemer som kan settes inn i en ACV plattform og forbedre funksjonene til ACV'en med hensyn til for eksempel mobilitet, kommunikasjon, ildkraft eller forsvar. Disse systemene kan enten være fjernstyrt eller bemannet. Fjernstyrte våpen kan i mange tilfeller bli erstattet av billigere bemannede våpenstasjoner. En våpenstasjon er "bemannet" når en soldat betjener våpenet fra en "turret" (dreietårn), en roterende våpenplattform montert på ACV'en. Våpnene / turretene er de samme enten våpenstasjonen er fjernstyrt eller bemannet.

En remote weapon station ("RWS") består av et sofistikert våpentårn for lette (småkaliber, f.eks. 5.56mm, 7.62mm, 12.7mm og 40mm granatkaster) eller medium (mellom 30 og 50 mm) kaliber våpen med elektro-optisk sikte som gjør at systemet kan betjenes med høy grad av presisjon mens skytteren er beskyttet inne i kjøretøyet. Fjernstyrte våpenstasjoner av medium kaliber skiller seg fra små kaliber stasjoner ved at medium kaliber dreietårn vanligvis leveres av kjøretøyets produsent som en integrert del av kjøretøyet, mens fjernstyrte småkaliber stasjoner ofte er kjøpt separat, basert på kundens individuelle behov og preferanser. I prinsippet består en liten kaliber RWS av tradisjonelle infanterivåpen montert på kjøretøyet og fjernstyrt fra innsiden av kjøretøyet, mens fjernstyrte våpenstasjoner av medium kaliber inkluderer en turrett.

Patria verken produserer eller selger fjernstyrte våpenstasjoner. Det er derfor ikke overlapp mellom partene innenfor dette produktsegmentet, uansett markedsavgrensing.

Kongsberg Gruppen produserer og selger fjernstyrte våpenstasjoner med lette- og medium kaliber våpen. Kongsberg selger ingen tradisjonelle betjente våpenstasjoner/systemer. Kongsberg Gruppen har mange konkurrenter som produserer tradisjonelle betjente våpenstasjoner og/eller fjernstyrte våpenstasjoner.

Europakommisjonen har vurdert at følgende markeder for våpen-delsystemer kan betraktes distinkte og vertikalt knyttet til markedet for ACV'er; turrets, kommunikasjonssystemer, ildkontrollsystemer, våpensystemer, lastesystemer for ammunisjon og ammunisjon.<sup>5</sup>

Det må imidlertid bemerkes at disse markedsdistinksjoner bare delvis gjør seg gjeldende for partenes virksomhet. Partene tilbyr ikke, med unntak av enkelte kommunikasjonssystemer (beskrevet i nærmere detalj nedenfor) våpen-delsystemer slik som turrets, ildkontrollsystemer, våpensystemer eller lastesystemer for ammunisjon som separate produkter. Partene produserer og monterer systemløsninger for våpen som omfatter alle eller flere av de nevnte produktene.

Etter partenes syn bør våpensystemløsninger som de tilbyr i markedsavgrensningen klassifiseres som enten våpensystemer eller turrets for ACV'er. Partene anfører at markedet for våpensystemer/stasjoner eller turrets videre kan bli delt inn i: (a) tunge turrets, (b) medium kaliber turrets (c) småkaliber våpen systemer/stasjoner. Såkalte "tunge turrets" kan ytterligere bli segmentert basert på bruk av turret'en. Vi redegjør nærmere for disse ulike typene våpensystemer/stasjoner eller turrets nedenfor.

### 6.3.2 *Turrets og våpensystemer/stasjoner*

#### 6.3.2.1 *Tunge turrets*

Tunge turrets (fra 80-90mm til 120mm) er ofte integrert med stridsvogner/MBT'er (som Leopard, Challenger og Leclers). Tunge turrets leveres ikke som selvstendige produkter, men nesten alltid av kjøretøyets produsent som en integrert del. Det er 120mm turret'en som er industristandarden. Tunge turrets kan også integreres i medium tunge ACV'er slik som IFV.

<sup>5</sup> Case COMP/M.3418 – General Dynamics/Alvis, avsnitt 12-13.



En tung turret består av et beskyttet skall som huser våpenløpet, eventuelt andre våpensystemer, et ildkontrollsystem, kommunikasjonssystem og eventuelt et navigasjonssystem. Turret'en muliggjør at våpenet kan dreies og heves og er montert på kjøretøyet.

#### Markedsandeler - tunge turrets for ACV'er

Selskap	Globalt	EØS	Norge
Kongsberg	0	0	0
Patria			

#### Turreted mortars

Partene anfører at "turreted mortars" (bombekastere montert på dreietårn) bør skilles fra andre tunge turrets på grunnlag av forskjeller i deres kampfunksjoner og applikasjoner. Europakommisjonen har vurdert turreted mortar systemer som et nisjemarked<sup>6</sup>.

En mortar (bombekaster) er et indirekte ildvåpen, som er tilgjengelig i bærbar utgave, tauet til en motorvogn, gulvmontert på en ACV eller montert på et dreietårn. En mortar skyter prosjektiler ved lave hastigheter og korte avstander. Mortaren har tradisjonelt vært brukt som et våpen for å drive eksplosive mortarbomber i høye buer. Våpenet er vanligvis frontladet med en kort, ofte glattboret tønne, vanligvis mindre enn 15 ganger sitt kaliber. Mortars er generelt klassifisert som lette (60mm), medium (81mm) og tunge (120mm og over) mortars. De er rimelige og lette å vedlikeholde, og kan oppnå en svært høy skuddtakt.

Et turreted mortar system/stasjon skiller seg fra tradisjonelle mortars fordi de er montert på dreietårn og er fjernstyrte, og til en viss grad kan skyte direkte for selvforsvar. Videre skiller turreted mortar system seg fra tradisjonelle mortar'er på den måten at turreted mortar-systemer er installert på ACV'ene, mens tradisjonelle mortarsystemer ofte er bærbare og består av tre komponenter eller tauet og bemannet av et infanterimannskap. Turreted mortars er i den øvre delen av mortar systemet i form av skuddtakten, mobiliteten og grad av beskyttelse av mannskapet. Følgelig anfører partene at turreted mortar-systemet danner et distinkt delsegment av tunge turrets.

Det er for tiden bare tre forskjellige mortar systemer i produksjon, AMS, AMOS og Nemo-systemet. Alle disse typene mortars skyter ut 120mm granater.

Patria produserer to typer turreted mortar-systemer, AMOS og Nemo.

Kongsberg Gruppen produserer ingen turreted mortar-systemer eller noen andre tunge turrets. Det er derfor ingen overlapp mellom partene, uansett markedsavgrensing.

#### Markedsandeler - turreted mortar systems som et delsystem for ACV'er

Selskap	Globalt	EØS	Norge
Kongsberg	0	0	0

<sup>6</sup> COMP M.3491 – BAE Systems/ Alvis, avsnitt 20.

<b>Patria</b>	
---------------	--

### 6.3.2.2 Medium kaliber turrets/towers

Medium kaliber turrets (fra 30 til 50mm) blir vanligvis levert av kjøretøysprodusenten som en integrert del av ACV'en.

En middels kaliber turrett består av et beskyttet skall som huser våpenløpet, muligens andre våpensystemer, et ildledningssystem, kommunikasjonssystem og muligens et navigasjonssystem. Turret'en muliggjør at våpenet kan dreies og heves og er montert på kjøretøyet.

Kongsberg Gruppen produserer bare én type middels kaliber turrett, som er kalt 30mm Medium Caliber Tower ("MCT-30"), og er designet for å brukes med 30mm kanoner. Alle Kongsberg Gruppens leveranser av MCT-30 har vært til det amerikanske forsvaret.

Patria produserer ikke middels kaliber turrets, og det er derfor ikke overlapp mellom partene innen dette markedssegmentet.

Marked for medium kaliber turrets/towers som delsystem for ACV'er

Selskap	Globalt	EØS	Norge
<b>Kongsberg</b>			
<b>Patria</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### 6.3.2.3 Småkaliber våpensystem/stasjoner

Våpensystemer/stasjoner med småkaliber til ACV'er består av for eksempel 5.56mm, 7.62mm, 12.7mm våpen og 40mm granatkastere. Denne kategorien består av tradisjonelle infanterivåpen montert på kjøretøy. Det er i hovedsak to hovedsegmenter; fjernstyrt (remote weapon system, "RWS") og ikke-fjernstyrt (manuelt betjent av en soldat på taket). De ikke-fjernstyrte våpenstasjonene er billigere, men gir generelt ingen beskyttelse for soldaten som betjener våpenet. De fjernstyrte er dyrere, men gir beskyttelse da våpenet betjenes fra innsiden av kjøretøyet. Kongsberg Gruppen anslår at 80% av alle våpenstasjoner med små kaliber som selges i verden er av typen ikke-fjernstyrt og 20% er fjernstyrt.

Kongsberg Gruppen produserer våpensystemer/stasjoner av småkaliber, mens Patria ikke produserer våpensystemer/stasjoner av småkaliber. Det er således ikke overlapp mellom partene i dette produktsegmentet.

Markedsandeler - Småkaliber våpensystemer/stasjoner som et delsystem for ACV'er

Selskap	Globalt	EØS	Norge
<b>Kongsberg</b>			
<b>Patria</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Markedsandeler- Småkaliber fjernstyrte våpensystemer/stasjoner ("RWS") som et delsystem for ACV'er

Selskap	Globalt	EØS	Norge
<b>Kongsberg</b>			
<b>Patria</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### 6.3.3 Kommunikasjonssystemer for ACV'er

Militære kommunikasjonssystemer omfatter både bakke- og maritime informasjons- og kommunikasjonssystemer. Europakommisjonen har identifisert ulike segmenter innenfor de militære kommunikasjonssystemer avhengig av funksjonalitet, plattformen (jord, luft, sjø) og for hvilken styrke de er tiltenkt.<sup>7</sup> Kommisjonen har gjort et skille mellom (i) militære bakkekommunikasjonssystemer og (ii) militære maritime informasjon- og kommunikasjonssystemer. Militære bakkekommunikasjonssystemer omfatter systemer for strategisk og taktisk (fast og mobil) anvendelse av militære styrker, nasjonale sikkerhetsstyrker og statlige organer.

Kongsberg Gruppen produserer og selger kommunikasjonssystemer som kan brukes som delsystemer i ACV'er. De aktuelle produktene er "Integrated Combat Solution" ("ICS") og "VHF combat net radio". ICS er en vanlig sensor, våpen, C2 og en uavhengig kjøretøysløsning. Bruk av Data Distribution Services ("DDS") gir brukerne en åpen arkitektur ("Plug-and-Play"). Brukerne kan legge til eller ta bort nye sensorer, effekter eller programmer uten å endre det de allerede har. Den multifunksjonelle skjerm-løsningen gir et felles brukergrensesnitt for alle plattformstillinger. ICS-løsningen integrerer data fra on-board og off-board kilder, for å gi en samlet situasjonsforståelse. ICS-skjerm-løsningen gjør at føreren kan kontrollere ethvert oppdragskritisk system, inkludert plattformens fremdrift/bevegelse/kontroll, radioer/kommunikasjon, samt C4ISR og ild/bevæpnet kontroll, fra en enkelt arbeidsstasjon.

Kongsberg Gruppens konkurrenter på verdensbasis vedrørende ICS er [REDACTED]  
[REDACTED] Kongsberg Gruppens konkurrenter vedrørende "VHF combat net radio" og de største aktørene på markedet er [REDACTED]

Patria verken produserer eller selger kommunikasjonssystemer for ACV'er. Det er således ikke overlapp, uansett markedsavgrensning.

### 6.3.4 Konklusjon vedrørende delsystemer for ACV'er

Som beskrevet ovenfor, produserer ikke partene konkurrerende delsystemer for ACV'er ettersom de er aktive innen ulike segmenter. Det er således ingen overlapp mellom partene.

## 6.4 Simulatorer

Militære simulatorer blir brukt av soldater til øvelse og trening for bruk av spesifikt utstyr eller systemer i kamphandlinger.

<sup>7</sup> Case COMP/M.3649 – Finmeccanica/BAES Avionics & Communications; and COMP/M.1121 – Alcatel/Thomson SA – Thomson CSF.



Europakommisjonen har vurdert<sup>8</sup> at militære simulatorer kan segmenteres i innendørs og utendørs simulatorer. Innendørs simulatorer representerer enten et fly, en tanks eller en ubåt. De omfatter en liten del av komponentene i det virkelige utstyr, men simulerer deres reaksjoner. De plasseres innendørs, og gjør det mulig for væpnede styrker å gjennomføre innendørs trening, noe som reduserer risikoen og kostnadene ved selve treningen. Innendørs simulatorer produseres enten som prototyper eller svært korte produksjonsserier. Utendørs simulatorer er derimot lagt til virkelig utstyr som våpensystemer. De inkorporerer avansert teknologi som laserteknologi. Enkelte land brukes dem for operasjoner av landstyrker. De er vanligvis produsert i forholdsvis store produksjonsserier. Prisene for innendørs og utendørs simulatorer skiller seg markant (utendørs er mye billigere).

Både Kongsberg Gruppen og Patria produserer simulatorer spesielt med henblikk på trening med hver enkelt av de respektive selskapers produkter. Kongsberg Gruppen produserer simulatorer med henblikk på trening med Kongsberg PROTECTOR fjernstyrte våpenstasjon. Patria produserer for tiden bare én simulator, Patria Nemo Training Simulator, som gir et treningsmiljø for alle avfyringsprosedyrer som utføres av Patria Nemo mortar system. Patria har ikke solgt noen simulatorer til Norge.

Kongsberg Gruppen har to separate avdelinger som produserer simulatorer. Kongsberg Maritime produserer sivile/kommersielle simulatorer som benyttes til trening i håndtering av skip eller motorrom på sivile fartøy. Kongsberg Gruppens Integrated Defence Systems ("IDS")-avdeling produserer simulatorer for forsvarsformål, herunder Protector simulatorer og andre marine-simulatorer til trening i bruk av forsvarssystemer.

Fra et kundeperspektiv kan ikke simulatorene produsert av Kongsberg og Patria erstatte hverandre. Selv om de begge produserer simulatorer er ikke produktene i konkurranse med hverandre, fordi hver av dem produserer simulatorer for sine egne produkter/systemer. Produksjon av en simulator for et bestemt system eller formål forutsetter detaljerte spesifikasjoner av det aktuelle systemet. For eksempel er Patrias simulator lagd til trening på Patria AMV og Patria Nemo, og Kongsberg Gruppen vil ikke kunne utvikle en konkurrerende simulator siden Kongsberg Gruppen ikke har rettighetene til eller tilgang til de tekniske spesifikasjonene som er nødvendige for å produsere en slik simulator. Det er således ingen overlapp mellom partene hva gjelder simulatorer.

## 6.5 C4ISTAR/C4ISR – Komponenter for situasjonsforståelse

Forkortelsene kommando, kontroll, kommunikasjon, datamaskiner, etterretning, overvåkning, målrettet kjøp og rekognosering ("C4ISTAR"), eller bare kommando, kontroll, kommunikasjon, data, etterretning, overvåkning, og rekognosering ("C4ISR") refererer til systemer for situasjonsforståelse, som er avgjørende for all militær operasjon.<sup>9</sup>

Den første delen av forkortelsen er C4 og refererer seg til "kommando, kontroll, kommunikasjon og datamaskiner", der kommando og kontroll refererer seg til evnen til de militære lederne til å lede sine styrker. Tilføyselsen av kommunikasjon til grupperingen gjenspeiler det faktum at kommunikasjon er nødvendig for å aktivere denne samordningen. I moderne krigføring er datamaskiner også en viktig komponent. Endelsen ISR eller ISTAR

<sup>8</sup> Case IV/M.620 – Thomson – CSF/Teneo/Indra, paragraf 27.

<sup>9</sup> C4ISTAR er den britiske forkortelse brukt til å representere gruppen av de militære funksjoner definert av C4 (Command, Control, Communications, Computers), I (military intelligence) and STAR (Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance) for å muliggjøre koordinering av driften. C4ISR er en liknende term brukt av militæret i USA (Command, Control, Communication, Computers, Intelligence, Surveillance, and Reconnaissance).



refererer seg til etterretning, overvåkning, og rekognosering. ISTAR eller ISR beskriver metodene for å observere fienden og område for operasjoner.

I prinsippet kombinerer C4ISR- eller C4ISTAR-systemer alle systemer som gjør militære ledere i stand til å forstå sine operative omgivelser, identifisere operasjonskritiske faktorer, og kontrollere sine ressurser. Derfor kan et typisk C4IST-system utføre oppgaver som kommunikasjon, overvåkning, rekognosering, og integrasjon mellom ulike plattformer som benyttes i krigføring.

Både Kongsberg Gruppen og Patria er av den oppfatning at de ikke er i en konkurransesituasjon hva gjelder systemene for situasjonsforståelse. Partene tilbyr produkter innenfor situasjonsforståelse som har fellestrekk på et overordnet nivå. På et generelt nivå ligner for eksempel Patrias CANDL (Compact Airborne Networking Data Link) på Kongsberg Gruppens MLP (Multi Link Portal mission computer). Videre ligner Patrias MPNDL (Multi Purpose Networking Data Link) på Kongsberg Gruppens TDL-GW (Tactical Data Link Gateway). På et mer detaljert nivå er det imidlertid betydelige forskjeller mellom disse produktene og de er ikke substituerbare.

Selv om partene er av den oppfatning at de ikke er konkurrenter hva gjelder systemer for situasjonsforståelse, oppgis for fullstendighetens skyld likevel deres markedsandeler i et hypotetisk marked for slike systemer nedenfor:

Selskap	Globalt	EØS	Norge
Kongsberg			
Patria			

## 6.6 Vedlikeholdstjenester for helikoptre

Vedlikehold av helikoptre omfatter overhaling, reparasjon, inspeksjon eller modifisering av et helikopter, eller en helikopterkomponent. Vedlikehold av helikopter utføres ofte av autoriserte serviceleverandører som følger spesifikasjonene og retningslinjene gitt av helikopterprodusenten.

Både Patria og Kongsberg Gruppen er aktive innen helikoptervedlikehold, men deres vedlikeholdstjenester er ikke substitutter ettersom Kongsberg Gruppens vedlikehold, reparasjon og overhaling er fokusert på helikopterets girkassekomponenter. Vedlikehold av girkasser krever spesielle ferdigheter som tar lang tid å utvikle. Videre trengs det lisens eller kontrakt med de relevante produsentene for å drive slikt vedlikehold. Kongsberg Gruppens personell på dette området er bare trent til å utføre vedlikehold på girkasser og rotoren, ikke annet vedlikehold på helikoptre som Patria kan utføre.

Patria har ikke virksomhet innen de vedlikehold av girkasser på helikoptre. Det er således ikke overlapp mellom partene ettersom de tilbyr forskjellige tjenester, selv om begge angår helikoptre. For fullstendighetens skyld nevner vi likevel at Kongsberg Gruppen estimerer sin markedsandel til å være mindre enn [redacted] både i et globalt og et EØS-marked for vedlikeholdstjenester for helikoptre, og mindre enn [redacted] i Norge. Patria estimerer sin markedsandel til å være mindre enn [redacted] både globalt og i EØS, og [redacted] i Norge.

## 6.7 Aerostructures

Aerostructures er komponenter eller deler for fly og helikoptre. Aerostructures kan omfatte hele eller deler av flyskroget, halen, vingene og/eller landingsunderstellet. Virksomheter som spesialiserer seg på å lage disse komponentene omtales som "aerostructures manufacturers", selv om mange større aktører i flyindustrien med variert produktportefølje også bygger flystrukturer. Flystrukturmarkedet er svært fragmentert med noen få store sivile flyprodusenter, som Boeing and Airbus, og en mengde små produsenter og underleverandører. Markedet kan deles inn i de sivile aerostructures og i de militære aerostructures.

Patrias forretningsenhet for aerostructure har spesialisert seg på design, produksjon og salg av sammensatte deler og strukturer for kommersiell og militær luftfart. Patrias viktigste kunde innen sivile flystrukturer er Airbus, og de viktigste militære kundene er SAAB og AgustaWestland. Patrias militære flystruktur består av overvåknings- og helikopterkomponenter. Av Patrias aerostructure-inntekter kommer [redacted] fra sivile og [redacted] fra militære kunder. De totale inntekter varierer mellom [redacted]. Patria er spesialisert innenfor militære aerostructures for noen spesifikke produkter for NH-90 helikoptere. Patria er en ubetydelig aktør i markedet for produksjon av aerostructures. Avhengig av hvorvidt det relevante produktmarkedet anses for å omfatte alle aerostructures eller man avgrenser et snevrere marked som kun omfatter de produkter som faktisk konkurrerer med produkter som Patria tilbyr, har Patria markedsandeler på mellom [redacted] og [redacted]. Patria har ikke hatt salg av aerostructures i Norge.

Kongsberg Gruppen produserer primært kontroll- og strukturelle deler til F35 jagerfly, og deler til Penguin, NSM og NH90-helikopter. Kongsbergs virksomhet utenfor Norge er ubetydelig, med en estimert markedsandel på under [redacted] globalt og i EØS. I Norge estimerer Kongsberg sin markedsandel til å være [redacted].

## 7 RELEVANT GEOGRAFISK MARKED

Kommisjonen har konsekvent lagt til grunn at leveranser til forsvarsindustrien foregår enten på et nasjonalt eller globalt nivå.<sup>10</sup> Kundene (i hovedsak nasjonale forsvarsdepartementer, MoDs) har en tendens til å kjøpe fra en nasjonal leverandør når det er mulig, og der dette ikke mulig skjer innkjøpene vanligvis på grunnlag av åpne internasjonale konkurranser. Derfor er de relevante geografiske markeder generelt ansett som nasjonale, i land hvor det er en nasjonal leverandør av det aktuelle produkt/system, og ellers globalt.

## 8 BESKRIVELSE AV MARKEDSSTRUKTUREN I BERØRTE MARKEDER

### 8.1 Innledning

Som det fremgår ovenfor, er virksomhetene til Patria og Kongsberg Gruppen i all hovedsak komplementære. Der det er overlapp, er overlappet av mer hypotetisk enn praktisk karakter, eller markedsandelene er ubetydelige. Det foreligger ingen horisontalt berørte markeder slik dette er definert i konkurranseloven § 18 (1) e og retningslinjene for melding av foretakssammenslutning punkt 4.2.

<sup>10</sup> Case COMP/M.3205 – SNPE/SAAB/PATRIA/JV (Eurenc), paragraf 31; Case COMP/M.3491 – BAE systems/ ALVIS, paragraf 13.

De vertikale relasjonene mellom Patrias virksomhet innen ACV'er og Kongsberg Gruppens virksomhet innen småkaliber våpensystemer/stasjoner og småkaliber fjernstyrte våpensystemer/stasjoner (RWS) som delsystemer til ACV'er utgjør imidlertid relevante vertikale forbindelser i relasjon til konkurranseloven § 18a (1) e og retningslinjene for melding av foretakssammenslutning punkt 4.2. Bakgrunnen for dette er at Kongsberg Gruppens markedsandel i enkelte hypotetiske geografiske markeder av disse to produktmarkedene overstiger terskelen på 25 % i konkurranseloven § 18 (1) e og retningslinjene for melding av foretakssammenslutning punkt 4.2. De tre markedene som er identifisert, vil bli beskrevet nærmere nedenfor.

Globalt har Patria en andel på maksimalt [REDACTED] av solgte ACV'er, se punkt [6.2] ovenfor for nærmere detaljer om Patrias markedsandeler innen de ulike typer ACV'er som Patria tilbyr. Patria har ikke solgt ACV'er til Norge, og har således en markedsandel på 0 i Norge. For denne meldingens formål vil vi derfor fokusere på de tre vertikalt forbundne markedene for delsystemer for ACV'er hvor Kongsberg Gruppen har en markedsandel som overstiger [REDACTED]

På grunn av de graderte karakterer av anskaffelser i forsvarsindustrien, er svært lite informasjon offentlig tilgjengelig om volumer og markedsandeler. Dermed har partene bare sine egne estimater, og selv disse er usikre.

Kongsberg Gruppens estimerte markedsandeler i de tre aktuelle markedene fremgår av punkt 6.3.2.3 ovenfor og gjentas nedenfor i punkt 8.2 – 8.4. For alle disse markedene anses punkt 9 nedenfor å inneholde en tilstrekkelig beskrivelse av markedsstrukturen. Det samme gjelder etableringsmulighetene, som i hovedsak styres av de nasjonale forsvarsdepartementenes preferanser. Nedenfor i punkt 8.2 til 8.4 vil vi gi opplysninger om omsetning, markedsandeler og partenes viktigste kunder, konkurrenter og leverandører i de berørte markedene. Den finske stats eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor koordinerer ikke økonomiske beslutninger i selskaper det kontrollerer og er derfor ikke relevant her. Opplysningene nedenfor er derfor begrenset til Patria og Kongsberg Gruppen.

## 8.2 Marked 1: Småkaliber våpensystemer/stasjoner som et delsystem for ACVer i Norge

Militære systemer av denne typen kjøpes inn uregelmessig og har lang levetid. Omsetningen et gitt år representerer derfor ikke noen representativ indikator på markedets størrelse eller leverandørenes markedsposisjon. Målt i leverte systemer i drift i dag har Kongsberg Gruppen en estimert markedsandel i Norge på [REDACTED], jf. punkt 6.3.2.3 ovenfor. Kongsberg har ikke fullstendig oversikt over konkurrentenes markedsandeler i dette markedet.

Konkurrenter	Kunder	Leverandører
[REDACTED]	Den norske stat v/ Forsvarsdepartementet	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

### 8.3 Marked 2: Små kaliber fjernstyrte våpensystemer/stasjoner ("RWS") som et delsystem for ACV'er i Norge

Militære systemer av denne typen kjøpes inn uregelmessig og har lang levetid. Omsetningen et gitt år representerer derfor ikke noen representativ indikator på markedets størrelse eller leverandørenes markedsposisjon. Målt i leverte systemer i drift i dag har Kongsberg en estimert markedsandel i Norge på [REDACTED], jf. punkt 6.3.2.3 ovenfor. Kongsberg har ikke fullstendig oversikt over konkurrentenes markedsandeler i dette markedet.

Konkurrenter	Kunder	Leverandører
	Den norske stat v/ Forsvarsdepartementet	

### 8.4 Marked 3: Småkaliber fjernstyrte våpensystemer/stasjoner ("RWS") som et delsystem for ACVer globalt

Militære systemer av denne typen kjøpes inn uregelmessig og har lang levetid. Omsetningen et gitt år representerer derfor ikke noen representativ indikator på markedets størrelse eller leverandørenes markedsposisjon. Målt i leverte systemer i drift i dag har Kongsberg en estimert markedsandel på [REDACTED], jf. punkt 6.3.2.3 ovenfor. Kongsberg har ikke fullstendig oversikt over konkurrentenes markedsandeler i dette markedet.

Konkurrenter	Kunder	Leverandører
	Den norske stat v/Forsvarsdepartementet	

## 9 INGEN NEGATIVE VIRKNINGER FOR KONKURRANSEN

Som det fremgår ovenfor, er virksomhetene til Patria og Kongsberg Gruppen i all hovedsak komplementære. Der det er horisontale overlapp, er overlappet av mer hypotetisk enn praktisk karakter, eller så er markedsandelene ubetydelige.

Som vi også har beskrevet ovenfor, produserer Patria ACV'er, og både Patria og Kongsberg Gruppen produserer delsystemer for ACV'er. Derved er det en vertikal relasjon mellom partenes virksomhet på disse forretningsområdene. De relevante vertikalt berørte markedene er omtalt ovenfor i punkt 8, med henvisninger til andre deler av meldingen.



Det vertikale forholdet mellom partene har også vist seg i praksis ved at Kongsberg Gruppen og Patria fra tid til annen har inngitt felles tilbud til kunder med en kombinasjon av deres respektive produkter; ACV'er fra Patria og fjernstyrte delsystemer for AVC'er fra Kongsberg Gruppen. Noen ganger er det kunden som ber om slike felles tilbud. Selv i fravær av et felles tilbud kan Kongsbergs fjernstyrte våpen delsystem kombineres med en ACV, supplert av Patria.

Europakommisjonen har vurdert konkurransesituasjonen i forsvarsindustrien og funnet ut at den er preget av det faktum at de ultimate kundene er Ministries of Defense ("MoDs") som utøver streng kontroll over produksjonen av militære produkter, inkludert ACV'er og tilhørende delsystemer. Denne bransjen består av anbudskonkurranse og anbudslignende prosedyrer, og karakteriseres ved en sterk preferanse for nasjonale leverandører. ACV'er er militære produkter av høy verdi, anskaffelser er svært uregelmessige ettersom levetiden på disse kjøretøyene stort sett spenner seg over en periode på 20 til 30 år, og vanligvis med modernisering og/eller oppgraderingsprogram midtveis.<sup>11</sup>

Ifølge kommisjonen<sup>12</sup> er det vanlig praksis for ACV-produsenter å integrere en rekke delsystemer i sine kjøretøyer som ofte kommer fra en tredje part. En nektelse av å levere et våpensystem til en konkurrerende ACV-produsent ville hindre konkurrerende ACV-produsenter fra å delta i anbud hvis kunder (i.e. MoDs) uttrykte en sterk preferanse for et spesifikt delsystem. Kommisjonens markedsundersøkelse for off-the-shelf produkter viste at MoDs hadde en tendens til å la valget av delsystemer gå til hovedentreprenøren.

Foretakssammenslutningen vil ikke medføre noen faktisk eller hypotetisk risiko for utestengingsvirkninger. De eneste markedene som potensielt er berørt av denne foreslåtte sammenslutningen er de vertikale markedene som knytter seg til tilbud av ACV'er og markedet for tilbud av våpensystemer for ACV'er. Det er ingen insentiver (eller muligheter) for partene til å hindre konkurranse på noen av markedene. Tredjeparts ACV-produsenter vil fortsatt være i stand til å kjøpe begge parters våpensystemer og tredjeparts systemprodusenter av våpen, vil fortsatt være i stand til å ha sine systemer integrert i Patrias produserte kampvogner. Valget av våpensystem er derfor også etter transaksjonen fullt ut i hendene på kjøperen (vanligvis en MoD) som er fri til å kreve bruk av delsystem etter eget valg. Selv i fravær av MoDs leverandørkrav krever regjeringen generelt en transparent konkurranse for de våpensystemer som skal integreres i ACV'er.

I tillegg nevnes at Kongsberg Gruppen i løpet av de siste 5 årene har levert mer enn [redacted] tilbud som strekker seg fra nye kontrakter (produktsalg) til støttekontrakter (reservedeler, vedlikehold etc), hvorav bare [redacted]<sup>13</sup> har vært med eller til Patria. Det er ingen grunn til å tro den foreslåtte sammenslutningen ville føre til en betydelig økning av andelen av slike tilbud.

Etter partenes oppfatning vil derfor Transaksjonen ikke påvirke situasjonen til kunder eller konkurrenter på noen negativ måte.

## 10 EFFEKTIVITESGEVINSTER

Transaksjonen vil medføre effektivitetsgevinster gjennom stordriftsfordeler og andre synergivirkninger. Partene vil bli i stand til å tilby sine kunder – herunder det norske forsvaret – bedre systemer og tjenester. Videre vil Transaksjonen bidra til sterkere satsing

<sup>11</sup> COMP/M.3491 – BAE Systems/Alvis; and case COMP/M.3418 – General Dynamics/Alvis.

<sup>12</sup> COMP/M.3491 – BAE Systems/Alvis; and Case COMP/M.3418 – General Dynamics/Alvis.

<sup>13</sup> Det bemerkes at det har foreligget noen ekstradelkontrakter med eller til Patria. Disse er ansett små og partene har derfor ikke fullstendig oversikt.

utenfor Norden. I lys av at transaksjonen ikke antas å ha noen negative konkurransemessige virkninger finner vi det unødvendig å gå nærmere inn på dette her.

#### **11 TILSYN FRA ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER**

Transaksjonen meldes i tillegg til i Norge og i Polen og Tyskland. Foretakssammenslutningen meldes ikke i Finland fordi meldeplikstersklene ikke er oppfylt, men myndighetene er varslet som følge av den finske loven om overvåkning av utenlandske selskapers oppkjøp i Finland.

#### **12 AVTALEN OM FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN MED BILAG**

Bilag 1: Aksjekjøpsavtale av 17 mars 2016 mellom Patria og Kongsberg med vedlegg.<sup>14</sup>

#### **13 DE INVOLVERTE FORETAKENES SISTE ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP**

Bilag 2: Kongsberg Gruppen - årsrapport/årsberetning 2015

Bilag 3: Kongsberg Defence and Aerospace AS - årsrapport/årsberetning 2015

Bilag 4: Den finske stat – eierskapsstyringsdepartementet ved statsministerens kontor – årsrapport 2014<sup>15</sup>

Bilag 5: Patria Oy – årsrapport/årsberetning 2015

#### **14 OFFENTLIGHET**

Meldingen inneholder forretningshemmeligheter som bes unntatt fra offentlighet. Forslag til offentlig versjon følger vedlagt. Det samme gjelder Bilag 1, som bes unntas fra offentlighet i sin helhet. Vi viser til vedlagt begrunnelse.

Bilag 2: Forslag til offentlig versjon av meldingen

Bilag 7: Begrunnelse for unntak fra offentlighet

#### **15 AVSLUTTENDE BEMERKNINGER**

Som det vil fremgå vil foretakssammenslutningen ikke ha noen negative virkninger på konkurransen i noe marked. Den vil tvert imot styrke konkurransen i relevante markeder og øke de involverte foretaks mulighet til å tilby sine kunder – herunder det norske forsvaret – bedre systemer og tjenester. Videre vil Transaksjonen bidra til sterkere satsing utenfor Norden.


Dersom Konkurransetilsynet har spørsmål til meldingen, ber vi om å bli kontaktet. Vi ber om løpende dokumentinnsyn i saken.

---

<sup>14</sup> Appendix 1.1. (b) Data Room Material er ikke lagt ved fordi det kun er en dataromsindeks fra due diligence-prosessen bestående av 141 sider.

<sup>15</sup> Årsrapport/årsberetning for 2015 er ikke publisert.

Med vennlig hilsen  
Advokatfirmaet Thommessen AS



Eivind J Vesterkjær  
Advokat